

ת"פ 12605/01/17 - מדינת ישראל נגד סאמי מנצור

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 12605-01-17 מדינת ישראל נ' מנצור
בפני כבוד השופט דב פולוק

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

סאמי מנצור

הנאשמים

נוכחים: ב"כ המאשימה, ענף תביעות ירושלים

ב"כ הנאשם, עו"ד מיכל גורן

בהעידר הנאשם - בשל נבצרות לעבור במחסום

הכרעת דין

הנאשם זכאי מחמת הספק.

הנאשם הואשם בשתי עבירות של כניסה לישראל שלא כחוק, לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל תשי"ב - 1952.

על פי כתב האישום, ביום 27.2.2016 שהה הנאשם בסילוואן בירושלים וביום 4.1.2017 שהה הנאשם בעיר העתיקה בירושלים.

בהסכמת הצדדים, הוגשו כל ראיות המאשימה ללא הזמנת עדי התביעה וללא חקירתם על דוכן העדים. הנאשם בחר להעיד. הוא לא העיד עדים נוספים מטעמו.

אקדים ואומר שב"כ הנאשם בסיכומיה בכתב מודה שבמועדים הרלבנטיים לא היו בידי הנאשם אישורים המתירים לו לשהות במקומות בו שהה. אולם, לטענתה, במקרה דנן, אין להרשיע את הנאשם בגלל העדר הוכחת יסוד הנפשי. לדבריה, הנאשם האמין כי צו הזמני מבית המשפט שהחזיק בידו (נ/1) מנע את גירושו מן הארץ והתיר לו לשהות במקומות בהם שהה. לאור הסתמכות הנאשם על הצו, טענה הסניגורית שעומדת לנאשם ההגנה של טעות במצב

עמוד 1

הדברים.

כן טענה ב"כ הנאשם, למחדלי חקירה של המאשימה. לדבריה, המאשימה מבקשת להסתמך על כך שהנאשם הגיש בקשות להיתרי כניסה או היתרי שהייה בישראל על פי "תשובות חלקיות שהציג במשטרה, אותן הסביר באופן מלא ומשכנע בבית המשפט". לדבריה, היה על מאשימה "להביא אסמכתאות לבקשות אותן טוענת שהגיש" (סיכומי ב"כ המאשימה בכתב סעיף 33 וסעיף 34).

מנגד, ביקש ב"כ המאשימה להרשיע את הנאשם. לטענתו, הנאשם ידע שאסור היה לו לשהות במדינה או לחילופין, עצם את עיניו לאיסור. לדבריו, חקירתו של הנאשם מלמד שהוא היה מודע לצורך בקבלת אישור ושאכן פעל לקבלת אישור שהייה. בהקשר זה, התובע ביקש מבית המשפט לקבוע שהסבריו של הנאשם אינם הגיוניים ונסתרים על ידי הראיות בתיק.

ועוד, ב"כ המאשימה טען שהנאשם אינו טוען להגנה בשל טעות במצב הדברים אלא טוען להגנה מפאת טעות במצב המשפטי. הנאשם אומר שסבר בטעות שמותר לו לשהות בישראל על פי דין, דהיינו, טעות במצב המשפטי ולדברי התובע, ההגנה אינה פוטרת אותו מאחריות פלילית. כן טען, שהואיל והנאשם עזב את תחום מדינת ישראל, אין כל תוקף או משמעות לצו האוסר על גרושו מישראל.

הראיות:

הנאשם הציג צילום של צו ביניים (נ/1) ה-"אוסר על גירושם של העותרים או מי מהם מישראל. צו ביניים זה יעמוד בתוקפו עד למתן אחרת". הנאשם מופיע כאחד העותרים. צו הביניים מיום 7.11.2005.

דו"ח הפעולה (ת/2) מיום 27.2.2016, בסילוואן. על פי רישום השוטר "סאמי מנצור הגיש לי תעודה של מנהלת התיאום והקישור האזרחית איו"ש". "שאלתי את סאמי אם יש לו אישור עבודה/כניסה והוא הציג בפני טופס מבית משפט והוא טוען שיש לו אישור מבית משפט והוא גר בג'אבל מוכבר כ-6 שנים. תעודת הזהות של סאמי נבדקה במת"ק ולפי הטענה של מת"ק אין לסאמי אישור והוא שוהה בלתי חוקי. בנוסף נבדק...ובפרטים צוין שסאמי מנוע גירוש לא תקף (כך! ד.פ.). במהלך האירוע עבדו חמזו נשאל מה הוא עושה אתו הוא אמר שהוא חבר שלו והוא עובד אצלו בבית."

יצוין, על פי המידע בפני בית המשפט, לא נגבתה הודעה מהנאשם בעקבות האירוע ואין רישום שהודיעו לנאשם שהצו הביניים לא בתוקף.

הנאשם לא הועמד אז לדין בעקבות האירוע מיום 27.2.2016 ושוחרר.

דו"ח פעולה (ת/1) מיום 4.1.2017, עיר עתיקה ירושלים. על פי הרשום בדו"ח הפעולה, הנאשם הציג בפני השוטר

"תעודת זהות של תושב שטחים כמו כן הציג בפני מסמך שהוא סרוק ולא מקורי וטען שזה האישור שהייה בארץ. בדקנו את הנ"ל במסוף משטרת ובבדיקה אחרת כשזוהה בלתי חוקי שמנוע גירוש אינו תקף ובהחלטת בית משפט העליון אסור לו לשהות בארץ".

על פי תע"צ של רשות האוכלוסין (ת/4) בשני התאריכים הרלוונטיים, הנאשם לא החזיק "ברישיון לישיבת ארעי או קבע בישראל לפי חוק הכניסה לישראל תשי"ב-1952. בנוסף על פי בדיקה שערכתי ממערכת המחשב של רשות האוכלוסין וההגירה לא מופיע כי במועד/ים האמור/ים היה לגבי תושב האזור הנ"ל צו שיפוטי המונע הרחקתו מישראל".

על פי תע"צ המנהל האזרחי באיו"ש (ת/5), הנאשם הוציא 6 היתרי כניסה לבתי חולים בישראל במהלך שנת 2016.

באמרת הנאשם מיום 4.1.2017 (ת/3) הוא אמר שהוא גר בג'בל אל מוכבר משנת 2005 (שורה 9) ו"לא נכנס בכלל לגדה" (שורה 11). הנאשם נשאל אם יש לו אישור כניסה והשיב "עכשיו לא אבל בעבר היה לי" (שם שורה 16). החוקר שאל אותו "מתי היה לך אישור כניסה והנאשם השיב "משנת 2005 הלאה היה לי אישור עבודה בגבעת זאב, הייתי הולך באמצעותו מג'בל אל מוכבר לגבעת זאב" (שם שורות 18 - 19).

הנאשם גם אמר שהגיש בקשה לקבלת אישור כניסה קבוע ביום 21.12.2016 והוא ממתין לתשובה. לדבריו הוא זקוק לאישור הכניסה על מנת לעבוד ולא די במסך של בית המשפט.

הנאשם הסביר שהוא שוהה בישראל על פי החלטת בית המשפט מ-2005 ושהוא לא ידע שהחלטה לא בתוקף. "אני נמצא בישראל בעקבות המסמך של בית המשפט משנת 2005, מאז באתי וישבתי בירושלים. ש. אתה מודע לכך שלמסמך שאתה מזכיר (החלטת בית המשפט ד.פ.). יש תוקף, נכון או לא? ת. לא היה פתוח, אני לא ידעתי שזה נגמר" (כך! ד.פ.). [שם שורות 28-30] ובהמשך "אני לא מודע לכך שפג תוקף של המסמך" (שם שורה 35).

וכן: "ש. אתה מודע לכך עכשיו שאתה נחשב לפי חוק כשוהה בלתי חוקי? ת. לא כי המסמך שהיה עלי חוקי, לא ידעתי שפג התוקף שלו, כשהיו מעכבים אותי תמיד היו אומרים אסור לגרש ומשחררים אותי" (שם שורות 55 - 57).

לגבי האירוע מיום 27.2.2016, נשאל הנאשם בת/3 "ש. באותו יום היה לך אישור כניסה לישראל? ת. אולי אחרי העיכוב היה לי אישור, אחרי שסיימו שחררו אותי בירושלים ולא החזירו אותי לגדה, אמרו לי לך הביתה" (שם שורות 84 - 86).

ובהמשך

"ש. אתה היית מודע לכך שהמסך של בית המשפט פג תוקפו? ת: לא, אני יודע שהיה תוקף למסמך" (שם שורות 103 - 104).

וכן:

"ש. למה שהית בג'בל אל מוכבר ללא אישורים? ת. אני גר בבית עם המסמך של בית המשפט, מאז שקיבלתי את המסמך אני גר בג'בל אל מוכבר" (שם שורות 113 - 114).

הנאשם מאשר באמרתו שלאחר שנעצר ביום 27.2.2016, הגיש בקשה לקבלת אישור שהיה.

"ש. האם באותה תקופה הגשת בקשה לקבלת אישור? ת. אחרי שנעצרתי כן הגשתי (שם שורות 117 - 118).

וקיבל אישור כניסה לבית חולים בארץ.

"ש. האם קיבלת אישור לאחר מכן?

ת. קיבלתי אישור של בית חולים, היו לי ניתוחים.

ש. לכמה זמן היה אישור?

ת. ל- 15 ימים

ש. ברגע שאתה מקבל אישור כניסה לבית חולים אז אתה אמור להבין שאם אין לך אישור אז אתה שווה בלתי חוקי ונמצא ללא אישורים במדינת ישראל, מה יש לך להגיש?

ת. יש לי את המסמך של בית המשפט, אותו מסמך הוא זה שהביא אותי לירושלים, בלעדיו אני לא יכול להיות בירושלים"

(שם, שורות 123 - 130).

בחקירה ראשית בבית משפט, חזר הנאשם וטען שהוא סבר שצו איסור הגירוש מנע לגרשו מהארץ. הוא תיאר מצב שפעם אחר פעם, אנשי משטרה "היו בודקים במחשב ואחרי שבדקים אומרים שאסור לגרש אותי מהארץ" (ע' 24 לפרוטוקול שורה 6). גם בפברואר 2016 שחררו אותו אחרי שבדקו (שם שורה 17).

וכן:

"עורך הדין שנתן את זה (הצו ד.פ.) אמר לי שזה ניירות חוקיים במאה אחוז ושעברתי על זה יותר מפעם אחת אם היה משהו לא בסדר, היו עוצרים אותי באותו יום (ע' 25 לפרוטוקול שורות 14 - 15).

וכן:

"אמרתי להם (השוטרים ד.פ.) אני לא יודע שאני נמצא באופן לא חוקי. אמרתי לו (לשוטר ד.פ.) איך עכשיו אתה אומר לי שאני נמצא באופן חוקי (צ"ל באופן לא חוקי ד.פ.) ולפני חודשיים עצרתם אותי בראס אל עמוד ושחררתם אותי, איך זה שמתים שהם רוצים תופסים אותי ומתי שהם רוצים משחררים אותי (שם שורות 30 - 32).

בחקירה נגדית נשאל הנאשם לגבי אמרתו במשטרה (ת/3) בעניין אישורים:

"ש. החוקר שאל אותך עם יש לך אישור כניסה, מה ענית לו?"

ת. אמרתי לו שיש לי את הנייר, איך אכנס לתוך ישראל אם הבית שלי בג'בל מוכבר, אני כבר נמצא בירושלים"

ש. רשום בחקירה שלך, החוקר שאל אותך אם ישי לך אישור כניסה ואז אמרת לו עכשיו לא, אבל בעבר היה לך, למה אמרת לו שאין לך?"

ת. אני התכוונתי לאישור עבודה כשעבדתי בגבעת זאב, התכוונתי לאישור זה, היה לי אישור להיכנס לגבעת זאב"

ש. כלומר אתה אמרת לחוקר אני יודע שאסור לי להיות כרגע בישראל אבל בעבר היה מותר לי לעבוד, זה מה שאמרת לו?"

ת. אני אמרתי לו רק לגבי עבודה.

ש. הוא שאל אותך האם יש לך אישור כניסה ואתה ענית עכשיו לא?"

ת. אני התכוונתי לאישור עבודה. חשבתי שהם שאלו על אישור עבודה. מה אני צריך את האישור כניסה בזמן שיש לי ניירת."

(ע' 27 לפרוטוקול שורות 10 - 22)

במהלך חקירה הנגדית, חזר ואמר הנאשם שהוא פנה לקבל אישור עבודה ושהוא פנה הואיל ונאמר לו שאין בצו השיפוטי נגד הגירוש כדי לאפשר לו לעבוד.

" ש. למה ביקשת בשנת 2015 את האישור הזה (אישור עבודה ד.פ.), הרי היה לך את ההחלטה משנת 2005?"

ת. כי הקבלן סירב להעביר אותי אצלו בלי אישור. הוא אמר שאני יכול להסתובב עם הנייר הזה אבל אתה לא יכול לעבוד עם הדף הזה, כי יש לשכת עבודה וצריך לרשום כל דבר"

(ע' 29 לפרוטוקול שורות 32 - 34).

וכן:

ש. זאת אומרת שכבר בשנת 2016 הבנת שאתה צריך לבקש אישור והמסמך משנת 2005 לא מספיק טוב?"

ת. לא, אני רק הגשתי בקשה לאישור עבודה, כי ביקשו את זה ממני מהעבודה. אפילו שהיה סגר הנייר של 2005 היה עובר והאישור עבודה לא היה עובד"

(ע' 30 לפרוטוקול שורות 29 - 32).

וכן:

"ש. אם מותר לך להיות בירושלים, למה צריך אישור עבודה?"

ת. בגלל התלוש ולשכת העבודה ומשרד התעסוקה לא נותנים לי לעבוד בלי זה"

(ע' 32 לפרוטוקול שורות 17 - 18).

על פי תע"צ (5/ת) הנאשם פנה וקיבל 6 היתרי כניסה לישראל בשנת 2016 לצורך קבלת טיפולים רפואיים בבתי חולים ישראליים.

הנאשם השיב לשאלות ב"כ המאשימה, שהצורך לפנייה לקבלת היתר כניסה, למרות צו איסור הגירוש, הוא בקבלת מימון לטיפול.

"אנחנו צריכים לעשות העברה מבית החולים והם משלמים 90% מהסכום ואני משלם 10%, בגלל זה צריך לעשות אישור" (ע' 31 לפרוטוקול שורות 9 - 10).

וכן:

"ש. למה היית צריך אישור?"

ת. "כדי לכסות את הסכום"

(שם שורות 20 - 21)

וכן:

"ש. הגשת אישור שיהיה לך מותר לגשת לבית החולים ולא בשביל כסף?"

ת. לא, זה היה בשביל הכסף לשלם את הסכום"

(שם שורות 29 - 30).

לאחר עיינתי בחומר הראיות ושקלתי ולאחר ששמעתי את עדותו של הנאשם והתרשמתי ממנה, החלטתי לזכות את הנאשם מחמת הספק.

אמנם אין חולק שבמועדים הרלוונטיים לא היו בידי הנאשם אישורי שהייה כחוק.

הנאשם טען שהוא סבר שמותר לו לשהות בארץ מכוח צו הזמני מבית המשפט משנת 2005, המונע לגרשו מן הארץ. על פי המסמכים שהוצגו, הצו הזמני לא היה בתוקף במועדים הרלוונטיים. ב"כ הנאשם לא הביאה כל ראיה לסתור את האמור במסמכים לגבי חוסר תוקף של צו השיפוטי. אדרבא, היא הסכימה שהמסמכים יוגשו לבית המשפט כראייה.

ועוד, עסקינן בצו זמני עד למתן החלטה אחרת שניתן בשנת 2005. חלף יותר מעשור מאז מתן הצו עד לאירוע הראשון. לכאורה, הנאשם היה אמור לברר מה עלה בגורלו של צו.

צו השיפוט לא היה בתוקף בזמנים הרלוונטיים ואין לנאשם אישור שהייה כחוק בזמנים הרלוונטיים. לכאורה יש להרשיע את הנאשם, אלא אם עומד לנאשם הגנה שבאה לפטור אותו מאחריות פלילית. למותר לציין, שנטל הבאת הראיות לעניין ההגנה נופל על שכמי הנאשם, אם כי די בהוכחת ההגנה במאזן ההסתברות ואין צורך שבית המשפט ישתכנע מעבר לכל ספק סביר.

במקרה דנן, שוכנעתי, מפאת התנהגותה של המשטרה, שאכן לא היה לנאשם את היסוד הנפשי הדרוש ואכן האמין בתום לב שהוא היה רשאי לשהות בארץ מכוח צו השיפוטי הזמני. בנסיבות אלה, החלטתי לזכות את הנאשם ולו רק מחמת הספק.

ב"כ המאשימה התייחס להגנה של טעות במצב המשפטי. ב"כ הנאשם טענה של טעות במצב הדברים.

במצב רגיל, המקרה נופל בגדר של טעות במצב המשפטי. הטעות הינה לגבי תוקף צו השיפוטי הזמני. הנאשם, במהלך השנים, יכול היה לבדוק אם הצו הזמני עדיין היה בתוקף. לכן, לכאורה, אין מדובר בטעות "בלתי נמנעת באורח סביר" ואין לפטור את הנאשם מאחריות.

אולם, בעניין תוקף צו המשפטי הזמני, הייתה בהתנהגותה של המשטרה כדי לתת לנאשם להבין שהצו השיפוטי הזמני אכן בתוקף. הנאשם עוכב ב-2016 באירוע הראשון. הוא מציג בפני השוטרים את הצו המונע לגרשו מן הארץ. הנאשם לא נחקר ושחרר לדרכו. אין כל ראיה שנאמר לו שהצו לא בתוקף. בנסיבות אלה, הנאשם היה רשאי לדמות מצב שהוא מחזיק בהחלטה שיפוטית המתיר לו לשהות בארץ, דהיינו, טעות המצב הדברים שהמקור של הטעות, בהתנהגות השוטרים. לא רק שאין לנאשם את היסוד הנפשי, אלא הרשעת הנאשם בנסיבות אלה יש בה פגיעה בתחושת הצדק.

בהקשר זה, הנאשם העיד ועדותו מקובלת עלי ולא הובאה ראיה לסתור, שהוא עוכב על ידי שוטרים יותר מעשר פעמים במהלך השנים. בכל פעם הוא הציג את צו השיפוטי הזמני בפני השוטרים ושחרר לדרכו.

אדרבא, הפעם הראשונה שיש ראיות ברורות וחד משמעיות שנמסר לנאשם שצו השיפוטי הזמני לא בתוקף, היא בעקבות המקרה השני.

אין בפניית הנאשם לקבלת אישור עבודה כדי לשנות מהמסקנה אליה הגעתי. צו השיפוטי הזמני אשר הורה שאין לגרש את הנאשם מהארץ, לא התיר לו לעבוד ללא אישור. לכן, אין בפנייתו של הנאשם לקבלת היתר עבודה כדי להעיד שהנאשם היה מודע שצו השיפוטי הזמני אינו בתוקף.

גם אין בפנייתו של הנאשם להיתרי כניסה לצורך טיפול בבתי חולים בארץ כדי להעיד שהנאשם ידע שצו השיפוטי לא היה בתוקף. הנאשם הסביר שזאת הדרך היחידה כדי לקבל מימון של 90% של עלות האשפוז. גם הסבר זה מקובל עלי. הגיוני וצפוי שהנאשם היה פועל בדרך זו לקבלת המימון, ללא כל קשר לצו.

לאור כל האמור, החלטתי לזכות את הנאשם משתי העבירות של כניסה לישראל שלא כחוק לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל תשי"ב-1952, המיוחסות לו בכתב האישום.

ניתנה היום, כ' אב תש"פ, 10 אוגוסט 2020, במעמד ב"כ הצדדים.